

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 225/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., N., zastúpenej advokátom JUDr. Ľ. M., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob/157/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., N., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2010 doručená sťažnosť spoločnosti R., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob/157/2009, a to odmietnutím rozhodovania o námietke zaujatosti sudcu uplatnenej sťažovateľkou v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 24 C 151/2002.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 24 C 151/2002 z 11. septembra 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Cob 170/2006 zo 14. februára 2007 ako odporkyňa zaviazaná v prospech navrhovateľa na úhradu istiny a jej príslušenstva, ako aj trov konania, ktoré mu v celku uhradila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe mimoriadneho dovolania podaného zo strany generálneho prokurátora Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 1 MOBdo 1/2008 z 27. augusta 2008 predmetné rozhodnutia oboch súdov zrušil.

V zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) si sťažovateľka uplatnila na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) náhradu vzniknutej škody vo výške *„úrokov z uloženia sumy poukázanej na základe uvedených súdnych rozhodnutí pokiaľ by táto bola uložená ako depozitný produkt v peňažnom ústave sťažovateľa v období od 10.4.2007 (resp. 27....2007 – trovy konania) do 6.10.2008, trov konania sťažovateľa pred súdmi, ako aj trov právneho zastúpenia v konaní o zodpovednosti za škodu“*.

Sťažovateľka v sťažnosti poznamenala, že ministerstvo na jej žiadosť nereagovalo, preto uplatnila svoj nárok na náhradu škody proti Slovenskej republike zastúpenej ministerstvom podaním žaloby.

Sťažovateľka poukázala na ustanovenie § 22 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého pokiaľ by štát nárok sťažovateľky uspokojil, vzniká mu právo vymáhať za zákonom ustanovených podmienok vyplatenú náhradu ako *„regresnú náhradu od sudcu“*.

Podľa názoru sťažovateľky sa „*hroziaca regresná náhrada priamo a osobne dotýka sudcu, ktorý vo veci rozhodoval a aj v súčasnosti po zrušení rozsudkov má vo veci ďalej na súde prvého stupňa konať. Hrozí mu totiž bezprostredná ujma na jeho majetku a to v dôsledku využitia zákonného oprávnenia sťažovateľa na náhradu škody. Nejde teda o prípad predpokladaný v § 14 ods. 3 O.s.p., t.j. námietku zaujatosti preto, že sudca rozhodol v tejto veci a jeho rozsudok bol zrušený. Ide o vylúčenie preto, že vzhľadom na vedomosť sudcu o postupe účastníka, ktorý postup môže mať dopad na jeho osobu a majetok, možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti so zreteľom na pomer k účastníkovi konania.*“.

Sťažovateľka uplatnila uvedenú námietku zaujatosti konajúceho sudcu 28. septembra 2009 a okresný súd predložil vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti nadriadenému súdu – krajskému súdu.

Krajský súd v uznesení sp. zn. 3 Cob/157/2009 z 30. novembra 2009, v ktorom rozhodol o odvolaní sťažovateľky týkajúcom sa otázky predbežného opatrenia uviedol, že „*O námietke zaujatosti, ktorú odporca vzniesol podaním z 1.10.2009 voči konajúcej sudkyňi odvolací súd nerozhodoval, pretože námietka sa týka rozhodovania konajúcej sudkyne a rozhodnutie vo veci samej nemôže byť predmetom námietky zaujatosti. Rozhodnutie vo veci samej možno napadnúť odvolaním, resp. dovolaním (a to v danej veci) a nie námietkou zaujatosti.*“.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd „*zásadne pochybil, keď do výroku rozhodnutia neuviedol či sudkyňa je alebo nie je vylúčená*“, a preto nepovažuje „*zmienku v odôvodnení*“ za rozhodnutie a postup krajského súdu je podľa nej nezákonný aj z toho dôvodu, že absenciou prijatia náležitého rozhodnutia o uplatnenej námietke uprel sťažovateľke možnosť preskúmania tejto otázky na základe podania opravného prostriedku.

Sťažovateľka uviedla, že následne požiadala okresný súd, aby opätovne predložil krajskému súdu vec uplatnenej námietky na rozhodnutie, okresný súd však v liste z 25. marca 2010, ako aj na pojednávaní 31. marca 2010 sťažovateľke oznámil, že krajský súd sa s touto otázkou už vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Sťažovateľka v závere argumentovala, že týmto postupom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný rozhodol vo veci týmto nálezom:

„1) Krajský súd v Bratislave, svojou nečinnosťou pri rozhodovaní o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V., pod sp.zn. 24C 151/2002, podanej sťažovateľom, porušil právo sťažovateľa R. s.r.o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd.

2) Vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie, s povinnosťou rozhodnúť o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V, pod sp.zn. 24C 151/2002, na základe uplatnenej námietky sťažovateľa zo dňa 28.9.2009.

3) Sťažovateľovi R. s.r.o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 292,38 € (245,70 € odmena + 46,68 € DPH) za dva úkony právnej služby (prevzatie zastúpenia s prvou poradou, vyhotovenie sťažnosti) vo výške tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 2 vyhl. MS SR c. 655/2004 Z z. za každý úkon po 115,90 € a paušálnej sumy náhrad po 6,95 € za každý úkon. Náhradu trov právneho zastúpenia je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa advokátovi JUDr. L. M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezU Ústavného súdu SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť postupom krajského súdu, ktorý ňou uplatnenú námietku zaujatosti obsahujúcu podľa jej názoru skutočnosti preukazujúce pochybnosť o nezaujatosti konajúceho sudcu nepreskúmal a náležitým, zákonom predpísaným spôsobom nerozhodol.

Právomoc ústavného súdu vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy je vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 201 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) môže účastník konania, pokiaľ to zákon nevyklučuje, napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním.

Podľa § 205 ods. 2 OSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1.

Podľa § 221 ods. 1 písm. g) OSP súd rozhodnutie zruší, ak rozhodoval vylúčený sudca.

Podľa ustálenej súdnej praxe je pre odvolacie konanie pod dôvod podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. g) OSP subsumovateľná aj osobitná situácia, keď predtým, než súd vo veci rozhodol, bola vznesená námietka zaujatosti, ktorou bola spochybnená nezaujatosť sudcu, o tejto námietke nebolo rozhodnuté, a súd napriek tomu vo veci rozhodol. V takomto prípade sa musí rozhodnúť v rámci odvolacieho konania o vznesenej námietke zaujatosti a podľa výsledku tohto rozhodnutia odvolací súd posúdi, či tu namietaná vada bola.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľkou namietané pochybenie v prvostupňovom konaní možno korigovať v odvolacom konaní iniciovanom na základe odvolania opretého o dôvod podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a) OSP s odkazom na ustanovenie § 221 ods. 1 písm. g) OSP.

Proti namietanému pochybeniu krajského súdu, ku ktorému malo dôjsť v rámci prvostupňového konania, spočívajúcemu v absencii rozhodnutia o riadne uplatnenej námietke zaujatosti sudcu disponuje do budúcnosti sťažovateľka dostupným a účinným právnym prostriedkom nápravy – odvolaním. Sťažovateľka môže tento opravný prostriedok uplatniť na základe zákona (ustanovenia § 201 a nasledujúcich OSP). Ochrana sťažovateľkiným právam je v tomto prípade oprávnený, ale aj povinný poskytnúť odvolací súd v druhostupňovom konaní.

Právomoc odvolacieho súdu preskúmať v danom prípade v rámci riadneho opravného konania postup predchádzajúci prijatiu meritórneho rozhodnutia vylučuje právomoc ústavného súdu v uvedenej veci.

Ústavný súd chce zároveň poukázať na to, že z ustanovenia § 14 ods. 3 OSP bez toho, aby ho bolo potrebné bližšie interpretovať, nepriamo, ale jednoznačne vyplýva, že námietka zaujatosti opretá o okolnosti spočívajúce v postupe súdu v konaní o prejednávanej veci nie je síce dôvodom na vylúčenie sudcu, no aj námietkou tohto obsahu sa musí súd zaoberať a o nej náležitým spôsobom rozhodnúť.

Na záver tiež ústavný súd k veci sťažovateľky vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Cob/157/2009 z 30. novembra 2009 poznamenáva, že okolnosti popísané v sťažovateľkou uplatnenej námietke zaujatosti zjavne nie sú totožné s okolnosťami predvídanými ustanovením § 14 ods. 3 OSP.

Nad rámec ústavný súd dodáva, že aj v prípade, ak by jeho právomoc v danej veci sťažovateľky daná bola, existoval by dôvod na odmietnutie sťažnosti, a to oneskorenosť jej podania.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Uznesenie krajského súdu, v ktorom tento uviedol, že sa uplatnenou námietkou zaujatosti sťažovateľky nebude zaoberať, bola doručená právnomu zástupcovi sťažovateľky 28. januára 2010, ktorý je teda dňom, keď sa sťažovateľka o namietanom zásahu mohla dozvedieť. Sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 30. apríla 2010. Na prvý pohľad je teda zrejmé, že sťažnosť bola doručená ústavnému súdu po uplynutí ustanovenej dvojmesačnej lehoty (ktorá skončila dňa 29. marca 2010), teda oneskorene.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti odmietol ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2010